

kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyn ja puuttumisen malli

ENNALTAEHKÄISY

YHTEISÖLLISYYS JA HYVINVOINTI

-Aikuiset kohtaavat kaikki koulun oppilaat ja kysyvät säännöllisesti kahden kesken omien oppilaidensa kuulumisia. Kuulluksi tuleminen vahvistaa kuulumisen tunnetta.

-Aikuiset mallintavat hyvää vuorovaikutusta.

-Oppilaita ryhmitetään kaikissa oppiaineissa koko vuoden.

-Oppilaat tutustuvat henkilökuntaan ja oppilaisiin myös oman luokan ulkopuolella (esim. kummit, MOK)

-Oppilaat laativat oman ryhmän säännöt lukuvuosittain ja kertaavat koulun järjestyssäännöt.

-Koulu järjestää huoltajille tutustumisen toisiinsa (esim. vanhempainilta, pelipäivät).

TIEDOT JA TAIDOT

-Luokanvalvoja/opettaja käy vuosittain kiusaamisen ehkäisyn toimintamallin (ks. koulun drive) läpi oppilaiden/huoltajien kanssa (myös uusien oppilaiden)

-Lukukausittain kerätään 4 x tietoa koulun/luokan ilmapiiristä (ks. vuosikello)

-Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja (=TVT-tunnit) opetetaan arjen tilanteissa ja erillisillä oppitunneilla.

-Oppilaille opetetaan itsesätelytaitoja, toivottua käytöstä ja riitojen ratkaisemista.

TURVALLISUUS

-Jokaisella aikuisella on vastuu puuttua epäasialliseen käytökseen tai puheeseen. Aikuisen puuttumattomuus viestii oppilaalle hänen toimintansa olevan hyväksyttävää.

-Varmistetaan, että paikalla on aina riittävästi aikuisia. Hetket ilman aikuisia ovat otollisia kiusaamiselle.

-Aikuiset käyttävät aikaa uusiin oppilaisiin tutustumiseen.

-Aikuiset havannoivat kiusaamista, syrjintää, häirintää ja väkivaltaa ja rohkaisevat oppilaita kertomaan niistä.

-Annetaan mahdollisuus nimettömään kertomiseen: salaboksi

PUUTTUMINEN, SEURANTA JA JÄLKIHOITO

LYHYESTI KÄSITTEET JA TOIMINTATAVAT:

- Puutu heti.** On tärkeää selvittää pienetkin riidat heti, sillä käsittelemättömänä ne voivat jatkuu pitkään ja johtaa kiusaamiseen tai väkivaltaan.
- Kiusaaminen** on toistuvaa, tahallista toisen henkistä tai fyysistä vahingoittamista, vallan väärinkäyttöä ja ryhmäilmiö. Kiusatuksi tulleen on vaikea puolustautua.
- Kiusaaminen otetaan aina vakavasti.** Kun oppilas/huoltaja kertoo kiusaamisesta, se otetaan aina vakavasti. Kiusaamistilannetta käsitellään sensitiivisesti kiusatuksi joutuneen toiveita kuunnellen.
- Huoltajille ilmoittaminen.** Koulussa tai koulumatkalla tapahtuvasta kiusaamisesta/syrjinnästä/häirinnästä/väkivallasta on ilmoitettava aina osapuolten huoltajille (PL29§). Huoltajille voidaan kertoa tapahtuma, osapuolten nimet. Koulussa tapahtuneiden tilanteiden käsittelyä jatketaan yhteistyössä huoltajien kanssa.
- Somekiusaaminen.** Koulussa tapahtuva somekiusaaminen selvitetään koulussa, kuten muukin kiusaaminen. Koulujan ulkopuolisesta somekiusaamisesta ilmoitetaan huoltajille.
- Rikoksen tunnusmerkit.** Kiusaaminen voi täyttää rikoksen tunnusmerkit (esim. kunnialoukkaus, yksityisyyden suojan loukkaus, näpistys, pahoinpitely, uhkaus, vahingonteko, seks.ahdistelu)

YKSITTÄINEN RIITA/EPÄASIALLINEN KÄYTÖS TASAVÄKISTEN OPPILAIEN VÄLILLÄ

> PUUTU JA OHJAA VERSOON/RESTOON

-Aikuinen, joka havaitsee tilanteen, puuttuu heti ja lopettaa toiminnan.

-VERSO-/RESTOtilauksen tekeminen - seuranta 1 vko päästä (kuuluu versoon/restoon).

>Jos VERSO/RESTO-aikuiset huomaavat toistuvuutta samojen osallisten välillä, on asiasta ilmoitettava luokanopettajalle/-valvojalle, joka siirtyy kohtaan 2.

TARVITTAESSA:

-Tarvittaessa tehostetaan yhteisöllistä opiskelu- huoltoa koko ryhmälle, opetetaan itsesätelytaitoja tai ohjataan osapuolet opiskeluhuollon palveluihin.

-Lisäksi voidaan käyttää koulun muita kurinpitokeinoja.

2.JATKUVAT RIITATILANTEET TASAVÄKISTEN OPPILAIEN VÄLILLÄ / KIUAAAMINEN, SYRJINTÄ/HÄIRINTÄ

> PUUTU, KIRJAUS JA HUOLTAJIIN YHTEYS+KS. MUUT TOIMENPITEET TARVITTAESSA

-Osapuolten kanssa selvitetään tapahtunutta erikseen mahdollisimman pian (sama päivä).

-Keskustelut kirjataan **tilanteen selvityksenä** Wilmaan TUKI-välilehdelle.

-Yhteydenotto jokaisen osallisen kotiin. Huolehdi lomakkeelle huoltajan kuittaus.

-Osallisille omat seurantapalaverit viikon välein, kunnes tilanne selkeästi ohi. Kirjaus aiemmin täytetylle lomakkeelle. Huoltajien tiedottaminen asiasta (esim. Wilma-viesti).

TARVITTAESSA:

-Kiusatuksi joutuneen/hänen huoltajansa toivoessa pidetään oppilaiden ja/tai huoltajien yhteistapaaminen. Koulun henkilökunnasta paikalla aina kaksi aikuista.

-Osapuolet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin ja/tai tehostetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ryhmän kanssa.

-Käytetään koulun kurinpitokeinoja.

-Annetaan tietoa henkilökunnalle kiusatuksi joutuneen toiveita kuunnellen.

-Tarvittaessa konsultoidaan perhesosiaalityötä/tehdään huoltajan kanssa yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi.

-Tarvittaessa tehdään sovittelualoite Lapin sovittelutoimistoon.

3.EDELLEEN JATKUVA KIUAAAMINEN/SYRJINTÄ/HÄIRINTÄ TAI PSYKKINEN JA FYYNINEN VÄKIVALTA

> KUULEMINEN, KIRJAUSET, HUOLTAJIIN YHTEYS, MONIALAIEN ASIAANTUNTJARYHMÄN KOKOONTUMINEN JA TURVA-AIKUINEN +KS. MUUT TOIMENPITEET TARVITTAESSA

-Osapuolten kanssa selvitetään tapahtunutta erikseen.

-Keskustelut kirjataan Wilmaan TUKI-välilehdelle **tilanteen selvityksenä** ja käytetään koulun kurinpito- ja turvaamistoimia. Keskusteluissa kaksi aikuista.

-Yhteydenotto jokaisen osallisen kotiin ja lomakkeelle huoltajan kuittaus.

-Osallisille järjestetään monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiset huoltajat mukaan lukien, missä suunnitellaan tuki oppilaille. Kirjoitetaan Wilmaan muistio.

-Kiusatuksi joutuneelle nimetään turva-aikuinen, joka vastaa seurannasta ja koulupäivän turvatoimista sekä sovitusti koulun henkilökunnalle tiedottamisesta.

TARVITTAESSA:

-Tarvittaessa tilanteen havainnut aikuinen tekee sovittelualoitteen Lapin sovittelutoimistoon ja/tai ilmoituksen poliisille (ks. Lapin poliisin toimintamalli).

-Tarvittaessa tehdään yhdessä huoltajan kanssa yhteydenotto sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisyyn ja puuttumisen malli

oppilaille

1

**YKSITTÄINEN
riita/syrjintä/
epäasiallinen käytös**

VERSO-tilaus ja seuranta 1 viikon päästä.

TVT- ja itsesäätelytaitojen harjoittelun ja opiskeluhuollon palveluiden tehostaminen koko ryhmälle

kurinpitotoimet

ohjaus opiskeluhuollon palveluihin

2

**JATKUVAT
riidat/syrjintä/
epäasiallinen käytös
tai kiusaaminen**

Luokanopettaja/-valvoja puuttuu, keskustelee, tekee kirjaukset ja on koteihin yhteydessä.

Seuranta 1 viikon päästä.

Kiusatuksi joutuneen/hänen huoltajansa toivoessa pidetään oppilaiden ja/tai huoltajien yhteistapaaminen. Koulun henkilökunnasta paikalla aina kaksi aikuista.

kurinpitotoimet

ohjaus opiskeluhuollon palveluihin

tarvittaessa konsultointi eteenpäin koulun henkilökunnalle, perhesosiaalityöhön ja sovittelualoitteen tekeminen

3

**EDELLEEN JATKUVA
kiusaaminen/syrjintä/
häirintä tai psyykinen ja
fyysinen väkivalta**

Luokanopettaja/-valvoja puuttuu, keskustelee, tekee kirjaukset, on koteihin yhteydessä, järjestää moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoontumisen ja turva-aikuisen.

tarvittaessa sovittelualoitteen tekeminen, yhteydenotto sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi /lastensuojeluilmoitus ja/tai ilmoitus poliisille.

4

**KIUSAAMINEN JATKUU
EDELLEEN TAI KYSEESSÄ ON
VAKAVA VÄKIVALTA TAI
LAINVASTAINEN TEKO**

Koulupäivän keskeyttäminen, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen, rikosilmoitus ja lastensuojeluilmoitus

1

YKSITTÄINEN RIITA TAI EPÄASIAALLINEN KÄYTÖS TASAVÄKISTEN OPPILAIEN VÄLILLÄ

> PUUTU JA OHJAA VERSOON/RESTOON

- Aikuinen, joka havaitsee tilanteen, puuttuu heti ja lopettaa toiminnan.
- VERSO-/RESTOtilauksen tekeminen - seuranta 1 vko päästä (kuuluu versoon/restoon).

TARVITTAESSA:

- Tarvittaessa tehostetaan yhteisöllistä opiskelu-huoltoa koko ryhmälle, opetetaan itsesääätelytaitoja tai ohjataan osapuolet opiskeluhuollon palveluihin.
- Lisäksi voidaan käyttää koulun muita kurinpitokeinoja.

Seurannassa osoittautuu, että tilanne päättyy.

VERSOSSA/RESTOSSA osoittautuu, että tilanne toistuu samoilla osallisilla useamman kerran eli riidat jatkuvat.

2

JATKUVAT RIITATILANTEET TASAVÄKISTEN OPPILAIEN VÄLILLÄ TAI KIUASAAMINEN, SYRJINTÄ, HÄIRINTÄ

-Aikuinen puuttuu välittömästi ja välittää sen jälkeen tiedon luokanopettajalle/-valvojalle.

> PUUTU, KIRJAUS JA HUOLTAJIIN YHTEYS+KS. MUUT TOIMENPITEET TARVITTAESSA

- Luokanopettaja/-valvoja selvittää osallisten kanssa tapahtunutta erikseen mahd. pian (sama päivä).
- Keskustelut kirjataan **tilanteen selvityksenä** Wilmaan TUKI-välilehdelle.
- Yhteydenotto jokaisen osallisen kotiin. Huolehdi lomakkeelle huoltajan kuittaus.
- Osallisille omat seurantalaverit viikon välein, kunnes tilanne selkeästi ohi. Kirjaus aiemmin täytetylle lomakkeelle. Huoltajien tiedottaminen asiasta (esim. Wilma-viesti).

TARVITTAESSA:

- Kiusatuksi joutuneen/hänen huoltajansa toivoessa pidetään oppilaiden ja/tai huoltajien yhteistapaaminen. Koulun henkilökunnasta paikalla aina kaksi aikuista.
- Osapuolet ohjataan opiskeluhuollon palveluihin ja/tai tehostetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ryhmän kanssa.
- Käytetään koulun kurinpitokeinoja.
- Annetaan tietoa henkilökunnalle kiusatuksi joutuneen toiveita kuunnellen.
- Tarvittaessa konsultoidaan perhesosiaalityötä/tehdään huoltajan kanssa yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi.
- Tarvittaessa tehdään sovittelualoite Lapin sovittelutoimistoon.

Seurannassa osoittautuu, että tilanne päättyy.

Seurannassa osoittautuu, että tilanne jatkuu.

3

EDELLEEN JATKUVA KIUASAAMINEN, SYRJINTÄ TAI HÄIRINTÄ TAI PSYYKKINEN JA FYYSINEN VÄKIVALTA

> KUULEMINEN, KIRJAUKSET, HUOLTAJIIN YHTEYS, MONIALAISEN ASIAINTUNTIJARYHMÄN KOKOONTUMINEN JA TURVA-AIKUIINEN +KS. MUUT TOIMENPITEET TARVITTAESSA

- Luokanopettaja/-valvoja selvittää osallisten kanssa tapahtunutta erikseen. Keskusteluissa kaksi aikuista.
- Keskustelut kirjataan Wilmaan TUKI-välilehdelle **tilanteen selvityksenä** ja käytetään koulun kurinpito- ja turvaamistoimia.
- Yhteydenotto jokaisen osallisen kotiin ja lomakkeelle huoltajan kuittaus.
- Osallisille järjestetään monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumiset huoltajat mukaan lukien, missä suunnitellaan tuki oppilaille. Kirjoitetaan Wilmaan muistio.
- Kiusatuksi joutuneelle nimetään turva-aikuinen, joka vastaa seurannasta ja koulupäivän turvaamisesta sekä sovitusti koulun henkilökunnalle tiedottamisesta.

TARVITTAESSA:

- Tarvittaessa tilanteen havainnut aikuinen tekee sovittelualoitteen Lapin sovittelutoimistoon ja/tai ilmoituksen poliisille (ks. Lapin poliisin toimintamalli).
- Tarvittaessa tehdään yhdessä huoltajan kanssa yhteydenotto sosiaalihuollon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus.

Seurannassa osoittautuu, että tilanne päättyy.

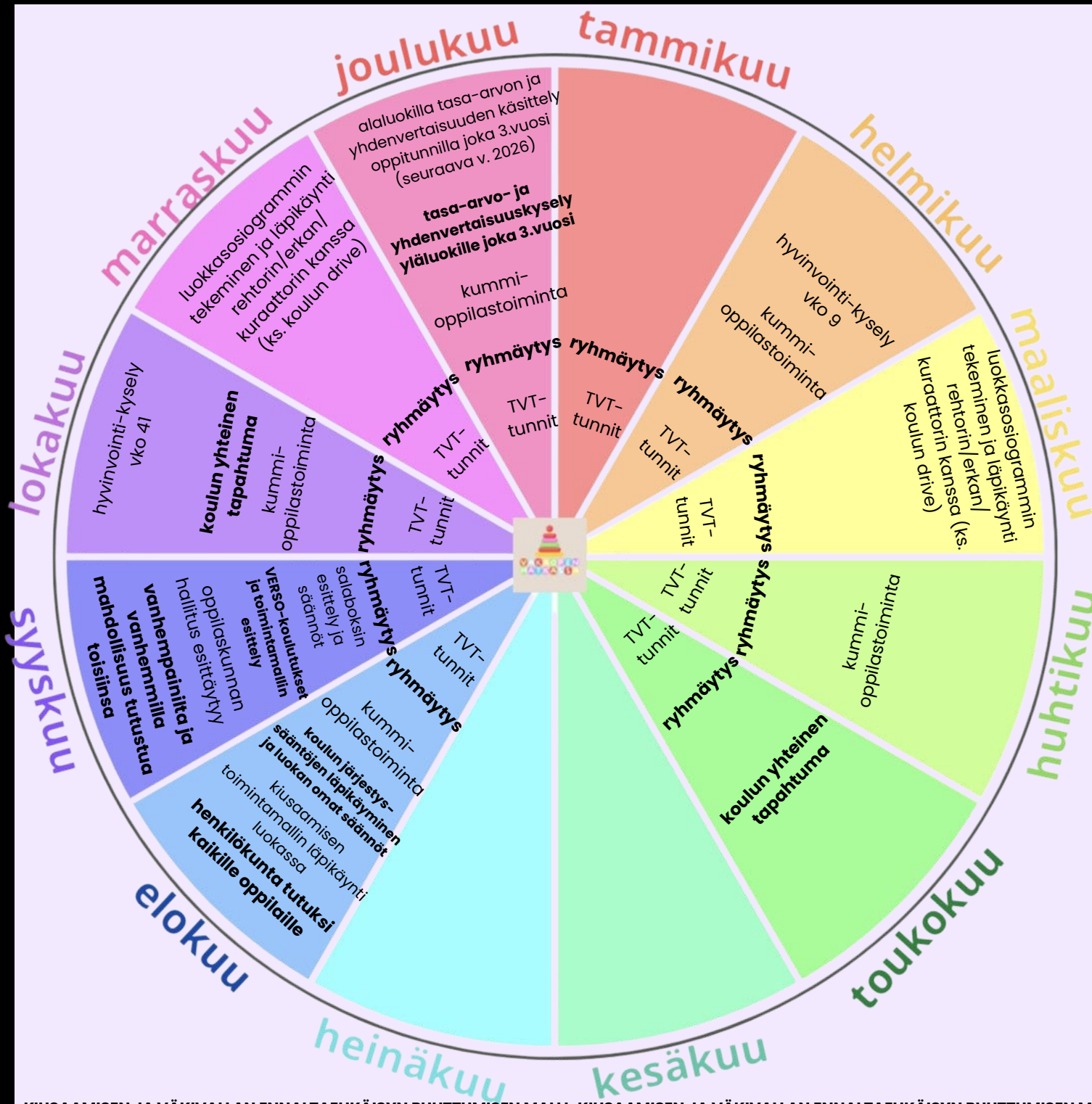
Seurannassa osoittautuu, että tilanne jatkuu.

4

KIUASAAMINEN JATKUU EDELLEEN TAI KYSEESSÄ ON VAKAVA VÄKIVALTA TAI LAINVASTAINEN TEKO

koulupäivän keskeyttäminen, kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen, rikosilmoitus ja lastensuojeluilmoitus

Luokanvalvojan vastuut

joka päivä:

- kaikkien koulun oppilaiden kohtaaminen tervehtien ja säännöllisesti omien oppilaiden kuulumisten kysely kahden kesken
- hyvän vuorovaikutuksen mallintaminen
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen arjen tilanteissa
- epäasialliseen käytökseen/puheeseen/kiusaamiseen puuttuminen välittömästi
- kiusaamisen/syrjinnän/häirinnän/väkivallan havainnointi
- VERSO-toimintaan ohjaaminen

kun luokalle tulee uusi oppilas:

- perehdytä oppilas ja huoltajat koulun toimintakulttuuriin - älä oleta, vaan opeta!
- käytä aikaa uuteen oppilaaseen tutustumiseen
- ryhmäytä luokkaan

lukuvuosikello:

- ks. kuukausittaiset velvollisuudet
- TVT=tunne-, vuorovaikutus- ja turvataidot